

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam veljâ: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljâ: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljâ 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljâ tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 7.

V Ljubljani, v ponedeljek 11. januarja 1886.

Letnik XIV.

Na delo!

Zgubljen je le tisti, kdor sam nad seboj obupa. To veljâ posameznemu, to veljâ celemu narodu. Kam da obupnost ljudstvo pripelje, vidimo pri tistih zdvojenih poskušnjah anarhistov, to vidimo pri ruskih nihilistih. Več nego pol stoletja gospodari po Evropi liberalizem; dolgo časa je narode za nos vodil in trapal, javno življenje se je moralo po njem ravhati, ali dandanes, kdo več verjame obrabljenim frazam o človekoljubji, o bratovstvu, o prostem gospodarstvu itd. Ljudje se pri tem ali dolgočasijo, ali pa listnice dobro zapirajo, vedoč, da liberalizem meri le na njih žepe in premoženje.

Kaj pa bodo začeli ljudje sedaj, ko je njih vzor (ideal) zginil v megleni daljavi, ko je upanje, ki so ga stavili v liberalne nazore, splavalo po vodi!

Nekdanji časi, ko so ljudje brezskrbno živeli, zginili so in ne dajo se več nazaj priklicati, resno, bolj resno je postalo, kakor je bilo pred l. 1848. Narodi imajo dosti truda, dosti skrbi, da plačujejo obresti, katere jim je naložil mamom, ko je gospodaril narodom na zapadu; to je sedaj tista mednarodna vez, ko je prenehala ona vez, ki je nekdanj vezala narode med seboj.

V takem otrpnjenem položaji, kakor je narod na Ruskem, zapadni narodi sploh niso, zato je pa tudi upanje, da bodo našli pripomočkov ter si pomagali iz svoje sedanje stiske in zadrege. Sicer pravimo, krotka revolucija le pot pripravlja divji revoluciji, anarhiji, a ko bi se to zgodilo, potem pridemo iz dežja pod kap, vendar upamo, da imajo zapadni narodi v Evropi še toliko moči, še toliko življenja v sebi, da bodo prestali to krizo. K sreči zapazimo v Evropi, da veje od l. 1881 kolikor toliko bolj konservativni duh; ljudje so spregledali, da jih je liberalizem le goljufal — na duši in telesu — ko jim je obetal srečo in zadovoljnost, a prinesel vse kaj drugega. Le pogledjmo, kako vni-

čeno je rokodelstvo, kako stiskan naš ubogi kmetovalec, bodisi večji ali manjši posestnik; da od vsega drugega molčimo, ki je neoporekljivo sad brezvernega liberalizma.

Da ne premaga zli duh, da ne preoblada divji socializem v Evropi, treba nam je krščanskega socializma; zdravila moramo tam iskati, kjer se dá najti, v krščanskih nazorih, o državi in državnem gospodarstvu. Kdor pazljivo bere pisma, katere nam pošilja vrhovni načelnik na stolu sv. Petra, bode in je že lahko zapazil, da sv. Oče svari svet pred tvarinarskim socializmom, da kažejo na viši namen človeštva, in kako more najti posamezni, kako tudi države in ljudstva srečo in zadovoljnost na tem in onem svetu.

Na delo toraj vsi, ki hočejo, da se sedanji svet otme obupa, ki želé blagor našega dela svetâ, za blagor krščanske vere, za krščansko pravost, za pravo svobodo, pa tudi za narodne pravice po liberalizmu zatiranih narodov. Gré pa tudi za gmetno in telesno blagostanje evropskih narodov, ki so rešeni jarma zlatega teleta; pripeljati se morajo do blagostanja tako, da se bodo po krščansko veselili svojega življenja.

Vlade bodo pa med tem pot pripravljale boljšim časom. Vsega zlega, katerega je liberalizem prizadel ljudstvom, ne morejo na hip odpraviti, in vseh krivih potov ne naravnati h krati, a vendar bode mogoče marsikaj tega ogledati.

V tem oziru je posebno naša vlada v poslednjih letih marsikaj dobrega vkrenila in pot pripravila najnujnejšim potrebam. Upajmo, da se ne bomo nazaj vračali, ampak napredovali z istim in resničnim napredkom, če ne pride od kake strani nepredvidoma kak vihar na državo, ki bi pričeto delo vstavil.

Toraj na delo, ki imate večje ali manjše krmilo v rokah; narodi, oviroma njihovi zastopniki na delo po javnih zborih. Modro porabite čas, dokler piha vgoden veter; da se ne bode očitalo v to poklicaním: čas ste imeli, a niste ga znali rabiti.

Na delo moramo klicati zlasti časnikarjem, ki delajo ali saj hočejo delati javno mnenje. Liberalizem je obnemogel, če tudi še ni mrtev; umrl pa bode — za sušico. Onemogli liberalizem podpirati zamore le še brezveren, ali pa neznačajan koristolovec. Oboje pa: brezvernost in lakomna sebičnost, sta znamenje oslabelega duha, ki živi le za danes le za letos. „Za nami povodenj“, si mislita oba. Kaj pak, da je še mnogo znamenj, kakor bi čak liberalizem še živel in krepko deloval, a vendar resnica je, da le še životari in — nevedneže slepari. Delajmo marljivo in vstrajno, da bode pred ko moč pokopan. Navidezna znamenja njegovega zdajnega delovanja naj nas nikar ne motijo. Enako naj nas tudi nikar ne motijo pičla in slabotna znamenja duhovnega prebujenja za krščansko življenje in konservativno delovanje: vsaka stvar bodisi rastlina, bodisi kako poslopje, delo človeških rok raste le polagamo, skoraj nevidno, le vničenje, podiranje in pokončanje — to se izvrši naglo. Toraj vsem dobro mislečim kličemo glasno: „Na delo“.

Enciklika

sv. Očeta Leona XIII., s katero napovedujejo izredno sveto leto.

(Konec.)

Ker je v sredi tako velikih in javnih stisek upanje rešitve le v varstvu nebeškega očeta, tako je naša prisrčna želja, da se vzbudi stanovitna in zaupljiva gorečnost v molitvi. V osodepolnem času krščanske zgodovine, kolikorkrat je cerkev zdihovala pod vnanjimi nevarnostmi ali notranjimi stiskami, obračali so naši predniki prosé oči v nebese, in tako prav posebno misli, kje in odkod se dobiva luč duhu, moč kreposti in pripomočki, ki so času prikladni. Njih duh je bil globoko prevzet opominovanj Kristusovih: „Prosíte in se vam bode dalo“ (Mat. 7. 7.). „Treba je moliti vedno a ne prenehati“ (Luk. 18. 1). Temu opominovanju prigovarja tudi klic aposteljnóv:

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

Vzdigne se vriš in psovanje, kamnje mi začne leteti prek glave. Ni mi bilo več ostati. Planem v pisarnico, zapahnem naglo vrata za seboj ter se zaklenem. Obležijo pisarnico hoté jo odpreti, a ni se dalo, ker so vrata močna in z železom okovana, siloma raztolé pa in udreti jih se spet niso predrznili. In tako sem imel čas, da sem se na nasprotni strani pisarnice, ki je obrnjena na Kras, skozi okno po vrvi spustil čez visoki zid na vrt in od tod, ne da bi vedeli moji preganjalci, tekem sem čez polje na Dolenjo vas in gor skozi meje na Gradišče. Stanjelci pa vedno mené, da sem še v pisarnici, oblegali so jo gotovo še dalje, ne vem do kdaj, morda do noči. A jaz dospelši na Gradišče imel sem važniše opravilo. Vedel sem, da tu ni več za-me; zatoraj sem najpred hotel rešiti gotovino zlato in papirnato, saj veš, brat Jonatan. To sem naložil dvema tukajšnjima zvestima možema, naj mi jo spravita nekam tje daleč od tu, kjer jo bom sam spet mogel najti. Da, skrbeti mi je bilo pred vsem, da rešim žakelj in skrinjo zaveze. Da se le ded-

ščina Izraelova ne zgubi, kar se mene tiče, ni toliko, tudi če tu obležim. Zdaj pa pripravljam druge manj važne reči in drobnosti. Hitro, hitro, tukaj mi ni več obstati; ko zvedó da me ni več v pisarnici, gotovo se druhal priklati sém gor ubijati me. Őuj, Jonatan, kaj pa šumi, saj ne gređó še?! Kaj vruga, vsaj nocoj še ne! Jutri lahko pridrvite! Nocoj še ne! No, pa brez skrbi, noč je že, ne bo jih po noči. Jutri, jutri, no, pa naj le pridejo, saj Ben Saruka ne bo več tu, še manj pa sv. vreče.

„In kam pa misliš bežati?“ vpraša Jonatan.

„Kam pa? V Trst, na morje, po morji v Ameriko, daleč proč s skrinjo zaveze, čez rudeče morje v obljubljeni deželo“, odgovarja Ben Saruk.

„In Julijeta s teboj?“ vpraša Jonatan.

„Sto vragov z Belecubom! brat, kaj me imaš za norca?“ roti se Ben Saruk. „To mi bo možgane zmešalo. Strela jo udari, kjer-koli je! In kaj misliš, kam jo je peklenšček vnesel? Že dva meseca jo ni najti. Pisal sem pod Skalo, žugaje, da mi moja nevesto najdejo, a grof prišel je semkaj, na kolena padel in jokaj, da je ni. Jaz sem bil že vse pripravljen za oklice. Zastonj. Ni je — ni je. Da, če se ni zarila v zemljo iskat ranjkega kapucina Vigenjskega. Zdaj pa sem mislil grofu pod Skalo nategniti kožo. Nič manj kakor za dvesto tisoč. S štirimi gradovi bi se ne bil mi pogodil. In vse to moram zdaj pustiti ter bežati še nocoj v Ameriko. Jojmene, jojmene!“

„In nič boljših novic ne prinašam iz Gorice, brate. Bežati mi je, bežati. Kakor blisk raznesla

se je po cesarstvu novica, da je cesar dal strogo povelje uradnikom izslediti naša društva ter vse lože brezobzirno zapreti. Veleizdajstvo in vsa nesreča v vojski se nam pripisuje. V Gorici smo že zasačeni. Bilo je predsinočnim ob enajstih, ko smo bili pri „Odkritosrčnosti“ zbrani, kar h krati se odpró vrata, vstopita dva uradnika ter v imenu volje cesarjeve tirjata, da se razidemo, drugo jutro nam dojde odlok, s katerim je društvo strogo prepovedano. Mesto je razburjeno, posebno črno gledajo žide, vsak čas videti je pred Getom večih ali manjših tropov ljudi. Slišali so se celó glasovi: Dajmo jih, zažgimo jim Get! Potegnil sem jo naravnost iz Gorice in prišel sém k tebi vprašat, kaj in kako.“

„In brat od Volkov?“ hoče zvedeti Ben Saruk.

„Že en mesec ga nisem videl, niti slišal o njem?“ „Veš, da se je že pred tremi meseci obrnil do vlade s prošnjo, da bi se smel pokalviniti. Že veš, da mu je toliko mar za Kalvina, kakor za papeža v Rimu; v Trstu ga je že dalje časa čakala neka Hanoveranka, kateri se je že pred leti zaobljubil, da mu je dopisovala in tirjala, naj vendar že spolni obljubo. In kaj se je odgovorilo z Dunaja? Naročilo se je ordinarijatu v Gorici, naj Luka od Volkov skuša pregovoriti in spraviti na dobro pot. Zvabili so ga v Gorico in zaprl h kapucinom. Pred dvema tednoma ga je kapitelj prvokrat zaslišal, a Luka védel se je kakor Martin Luter pred zborom v Vormaciji, poln navdušenja za čist evangelij, a še bolj za — Hanoveranko. Nič ni bilo opraviti z njim.“

„Molite brez prenehanja“ (I. Thes. 5. 17); „pred vsem Vam zatrjujem, da prošnje, priprošnje, molitve in zahvalo opravljate za vse ljudi.“ (Tim. 2. 1.). Primerno priliko v tem oziru nam je izročil Janez Zlatoust. Isto tako, kakor je človeku, ki pride gol in vseh reči potreben, narava dala roke, s katerimi se more pripravljati stvari za življenje potrebnih, tako mu je Bog v nadnaravnih rečeh, v katerih sam ob sebi ničesa ne premore, podelil dar molitve, da po modri porabi molitve doseže vse za zveličanje potrebno.

Iz tega, častitljivi bratje, spregledajte, kako dopadljiva in prijetna nam je gorečnost, s katero ste posebno v zadnjih letih na naše priporočilo pospeševali molitev sv. rožnega venca. Omeniti nam gre tudi pobožnost ljudstva, katero je povsod to molitev goreče opravljalo; nam pa bode največja skrb, da vžgemo in vzdržimo to gorečnost. Ne bode se Vam čudno zdelo, ako Vas tega zopet opominim, Vi namreč spoznate, koliko je na tem, da molitev sv. rožnega venca procvita med kristjani; Vi veste, da je to tako rekoč najlepši del, najlepša oblika tega duha molitve, o katerem govorimo, da se prilaga času, da se lahko opravlja in da prav obilno koristi.

Ker je vendar, kakor zgoraj povedano, poglavitni sad svetega leta, poboljšanje življenja in rast v kreposti, zdi se nam pa posebno potrebno vbežati onemu zlegu, katero smo v zadnji encikliki omenili ter nismo nehali Vas pred njim svariti. Razumemo pod temi notranje, tako rekoč domače prepire nekih izmed naših, kateri razvezujejo ali vsaj rahljajo dušam v neizrekljivo nesrečo, vez ljubezni. Na to zopet Vas, častitljivi bratje, varuhe krščanskega reda in vzajemne ljubezni, opominim, ker je neprestane čuječnosti in veljave potreba, da se odvrne ta velika nevarnost. Opominovaje, klicajé, in svaré trudite se, da ohranijo vsi edinost duha v zvezi ljubezni, da se vrnejo začetniki preprirov k svoji dolžnosti; naj mislijo ves čas svojega življenja, da edini Sin Božji, ko so se mu bližale najhujše muke ničesa ni prosil tako goreče od očeta, da se vsi, ki nanj verujejo, ali ki bodo vanj verovali, med sabo ljubijo, da so vsi eden, kakor si ti oče v meni in jaz v tebi, da so tudi vsi edini v nama.

Tako podeljujemo in izročimo Vam z zaupanjem na milost Božjo Vsemogočnega in veljavo blaženih aposteljev Petra in Pavla, vsled oblasti vezati in razvezati, katero je gospod nam kljub naše nevrednosti izročil, vsem pravovernim obojega spola, in sicer tem, ki v Evropi živé začeni od 19. marca dneva sv. Jožefa, ženina prečiste D. M., pa do 1. novembra vseh Svetnikov dan; a tistim, ki živé zunaj Evrope začeni od tega dne pa do zadnjega dne v letu popolnoma odpustki v podobi sv. leta, vendar pod tem pogojem, da opravijo v prihodnjem letu 1886 naslednje:

Tuji in domači, ki bivajo v Rimu, naj dvakrat obiščejo cerkev v Lateranu, na Vatikanu in librianovo baziliko, in naj tam molijo za blagor in povišanje katoliške cerkve in apostolskega sedeža,

za pokončanje krivoverstva in spreobrnjenje krivovercev, za edinost med krščanskimi poglavarji, za mir in edinost vsega krščanskega ljudstva in naj opravljajo po našem namenu pobožne molitve k Bogu, naj se dvakrat postijo in mesnih jedi zdržujejo, in sicer ob takih dnevih, ki po cerkveni postavi niso zapovedani postni dnevi, naj po vredni postavi prejmejo zakrament sv. R. T. in naj dajo vbogajme vsak po svojem premoženji, ko pri tem prašajo svojega spovednika za kakšen dober namen, ki je za razširjenje in rast sv. katoliške cerkve. Vsak naj voli, kakor se mu prav vidi, vendar mislimo, da nam gre dvojje prav posebno priporočiti, pri katerih bode dobrotljivost prav vrlo obrnjena, oboje potrebuje na mnogih krajih podpore in varstva, oboje je isto tako koristno cerkvi in državi, namreč zasebne otroške šole in duhovska semenišča.

Vsem drugim, ki živé zunaj Rima, naj pa obiščejo po dvakrat tri cerkve, katere jim boste odkazali ali Vi častitljivi bratje, Vaši namestniki ali po Vašem naročilu duhovni oskrbniki tega kraja, ali če ste tam dve cerkve pa taiste trikrat, ako je pa sama pa tisto šestkrat med tem časom, in naj opravijo druga predpisana dobra dela. Tudi hočemo, da se ta odpustek dušam, ki so v ljubezni z Bogom zedinjene se ločile iz tega sveta, po priprošnji more obrniti. Tudi dovolimo, da po Vaši modri previdnosti okrajšate ta obiskovanja kapitelnom in družbam svetnih in redovnih ljudi, bratovščinam, vseučiliščem in kolegijam vsake vrste, ki obiskujejo v procesijah imenovane cerkve.

Dalje dovoljujemo, da potniki po suhem in mokrem, kedar dospejo na kraj svojega bivanja ali na kako stalno bivališče, tam zamorejo dobiti odpustek, če šestkrat obiščejo glavno ali župno cerkev, in druga predpisana dela resnično opravijo. Na ljubo redovnikom obojega spola, tudi ako živé v vedni klavsturi, isto tako tudi svetnim in duhovnom med svetom ali v redovniškem stanu, ako jih zadržuje vjetništvo, telesna slabost ali tudi kak drug pravičen vzrok, da ne morejo opraviti imenovanih dobrih del prav nič ali le nekaj, dovoljujemo, da sme spovednik taka dela v drugačna dobra dela premeniti. Tudi dobé spovedniki oblast, oprostiti od sv. obhajila take otroke, ki še niso prejeli telesa Gospodovega.

Vrh tega pooblašamo vse verne, bodi-si ne-duhovne, svetne duhovne in redovniške osebe vsacega reda ali zavoda, tudi ako se ima to osebno imenovati, da si morejo izvoliti v ta namen katerega koli svetnega ali redovnega duhovnika za spovednika izmed tistih, ki smejo spovedovati. Tega privoljenja se smejo poslužiti tudi nane, novinske in druge ženske osebe, ki živé v klavsturi, ako je le duhovnik pooblaščen nune spovedovati. Spovednikom pa dajemo vse tiste pravice, a le za čas svetega leta, katere smo jim podelili v našem apostolskem pismu „Pontifices maximi“ dne 15. februarja 1879. leta; a zmirom so izvzete tiste pravice, ki so izvzete v tem pismu.

Sicer naj se vsi prav goreče prizadevajo, da

med tem časom posebno časté veliko Božjo mater. Želimo namreč, da je to sveto leto pod varstvom presvete Device rožnega venca; z njeno pomočjo tako upamo, bode se mnogo duš očistilo, in spravilo z Bogom ter ponovilo se v veri, pobožnosti in pravičnosti, ne samo da upajo večno življenje, marveč da čakajo mirnejših časov.

V zastavo teh nebeških milesti in v spričevanje naše očetovske naklonjenosti podelimo Vam, duhovščini in vsemu ljudstvu, ki je izročeno Vaši veri in čuječnosti, v Gospodu apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru dne 22. dec. 1885, v osmem letu našega papeštva. **Leon XIII.**

Deželni zbor kranjski.

(XII. seja, 11. januarja.)

Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje, po tem se razdelé došle vloge. — Prošnja Avg. Jaka, pomočnega uradnika pri c. kr. zemljišno-odvezni deželni komisiji, za podporo se ne usliši, ker v proračunu ni nobenega zneska za take podpore, druge tam dovoljene denarje pa dobiva ravno g. Jak.

Poslanec Dežman poroča o odpisu zaostalih predplačil zemljišno-odveznega zaklada za komisijske in mejostavbene stroške pri odvezi služnosti grajščine Poljanske, ter v imenu finančnega odseka nasvetuje:

„Slavni deželni zbor naj pritrdi vsi nasvetom deželne komisije sklene, da se gledé izkazanih na stranke c. kr. okrajnega glavarstva Orneljskega v povračilo spadajočih zastankov komisijskih stroškov v skupnem znesku 4969 gld. 51½ kr. po odpisu nekterih na drobno navedenih zneskov skupaj . . . 1066 „ 36 „

prevzame od še ostalih predplačil v znesku 3903 gld. 15½ kr. ena tretjina z 1301 gld. 5 kr. na zemljišno-odvezni zaklad pod tem pogojem, da drugo tretjino tega zastanka povrne grajščina Poljane, tretjo tretjino pa dotični servitutni opravičenci.“

Poslanec Faber omenja raznih vzrokov, ki so bili krivi velikih težav pri zemljišno-odveznih delih Poljanske grajščine, ter priporoča odsek predlog. — Baron Apfaltrern graja, da morajo vse načrte pri zemljišno-odveznih delih izdelovati civilni inženirji, ker bo vsled tega marsikaj že izvršenega gradiva ostane brez koristi, in se le novi stroški nakladajo ljudem, ker bode hotel vsak inženir delo na novo pričeti. Pri glasovanju se sprejme odsekov nasvet.

Poslanec dr. Mošé poroča o računskem sklepu zemljišno-odveznega zaklada za l. 1884, ki se odobri, ob enem se pa deželnemu odboru naroča, strogo paziti na to, da se zastanki na 20% prikladi od posrednih davkov točno iztirjujejo. Blagajnične gotovine je izkazanih 15.974 gld. 59 kr., skupno premoženje koncem l. 1884 je znašalo 6,104.227 gold. 30 kr., dolgovi pa 6,686.532 gold. 27½ kr., toraj ostaja čistega dolga 582.304 gld. 97½ kr.

Spet so ga dali h kapucinom. A drugi dan Luka ni bilo več v celici, zginil je, da ni duha ne sluha več po njem.“

„In pri Volkih, rad bi vedel kaj počno?“ pravi Ben Šaruk.

„Pri Volkih so veseli, pijejo in plešejo neprenehoma, molke so vse vrgli na gnoj, cerkev je že en mesec zaprta. Taka vera, taka, pravijo, kakor nam jo gospod Luka pridiga!“

Tako besedajoč se nekdo na vratih prikaže ter se počasi pomika proti mizi, za katero sta sedela častita brata.

„O gospoda, oznanjam vam, da tu ni varno več stati. Pol ure je od tega, ko sem bil v Dolenji vasi; pogovarjali so se Dolenjci, da hoté proti polnoči z vilami in cepei udariti na Gradišče in nabosti, kar najdejo živega. Prišel sem vam to naznanjat. In ne vem celó, ali bodo čakali polnoči, ker razburjeno je vse po nekem pismu, ki je došlo županu, pravijo da Vekoslav še živi in se v kratkem vrne.“

„A — kaj pa so ti glasovi? Čujte! Tukaj so že“, planejo kviško vsi trije. „Bežimo, bežimo!“ Drugo jutro pa gledal je Cene z Vignja gor proti Gradišču; dim valil se je izmed hrastja proti nebu.

„Glejte, kako se jo zavrtelo v zraku, prav zdaj je zletel v oblake; jaz sem zmirom rekel, da je bil coprnik ta gospod Mostovski.“

Tako sklene Cene svoje opazovanje in se prekriža.

XXIII. Samotarjeva oporoka.

S prihodom Lavdonovim obrnile so se reči kmalo na boljše. Začetka postavljen je bil za po-

veljnika le tretjini cele vojske, a kmalo stopil je na mesto najvišjega vojskovodje Lasey-ja. Vso svojo pozornost obrnil je na mesto Beligrad, največo zaslombo turške sile ob Donavi. Vojskovodnemu talentu njegovemu in hrabrosti avstrijskih vojakov posrečilo se je kmalo Beligrad upokoriti; tako si je vojska avstrijska zamogla zapisati v svoje krvave letnike enega svojih najsijajnejših činov. Novica o vzetju tega mesta raznesla se je kakor blisk po širnem cesarstvu, po prejšnjih neugodnih vspehih ponižani narodi, so zopet zaupno vzdignili glave — zagnali so se nezasišani slavo-klici od enega konca do drugega. Poveljeval pa se je pred vsem stari junak Lavdon. Po mestih in vaséh razlegati so se začele pesni njemu v čast.

In kako mu je bila Avstrija hvaležna, pokazalo se je posebno o priložnosti, ko se je z vojske vračal čez Ogersko na Dunaj: cela pot bila je najsijajniši triumf.

In tako so se zamogli cesarski hrabri vojaki na zimo vsaj malo odpočiti. Marsikteri bil je domú odpuščen za več ali manj časa. Nevarnost pred Turki, zdelo se je, da je za vedno zginila. Veselja ni bilo konca ne kraja. In odmev tega veselja da slišal se je tudi po Krasu, kdo bi se čudil? In ko bi Štanjenci in Dolenjci tudi drugače ne bili zvedeli o vzetju Belega grada, slišali so kmalo od nekterih kmetov, ki so se ravno vračali s Hrvatskega, kamor so bili šli četverit cesarskim vozom.

Bilo je že dva ali tri mesece kasneje, ko se je prvo navdušenje že malo poglobilo: sredi pusta je bilo, prve dni februarja 1790. Cene z Vignja je ravno zapustil Dolenjo vas ter ga je videti, kako se podviza po cesti gori proti Vignju. Na hrbtu na-

ložen ima zavoj iz debelega višnjevega papirja. Nese nekaj, in kakor se zdi, ne prav lahko. Ko dospé na vrh pred Vigenjski dom, zagleda kraj ceste pod debelim orehom črno opravljenega gospoda, ki je bil skoro po vsem obrazu kosmat.

„Kaj nosiš, Cene?“ vpraša ga neznani gospod.

Cene postoji in snemši klobuk z glave, hoče se pokloniti. Toda pri tej priči zleze mu zavoj s hrbta in pade na cesto. On pa se za to ne zmeni, ampak pritisne klobuk na nedrije in drže ga z obema rokama, pravi:

„Vi, gospod, me poznate, jaz vas ne. Kaj da nosim? No, smodnik od Živca s Skopega že v druge danes. Danes je poroka pod Skalo, jutri pa bo tukaj pri nas. Bomo streljali, da se bo Gradišče treslo; škoda, da ni več tam gori tistega coprnika, no, pravim, tistega gospoda Mostovskega, kateri mi ni nikdar vrgel še pol groša ne; pravijo, da je vtekel v Ameriko ali ne vem kam. Toda jaz ne verjamem, zgorel je tam gori s svojimi denarji, zdaj pa bo strašil po Gradišči noč in dan. Ali veste, gospod, to se bo treslo jutri vse okoli in razlegalo po vsem Krasu, sam grof Štanjelski dal je svoje velike možnarje na Vigenj pripeljati; pravijo, da so iz turških vojsk. Joj, gospod, jutri bo na Vignji dosti dosti zlate in srebrne gospode, iz Gorice, iz Trsta, celó z Dunaja in ne vem tam od daleč, kjer je bil Jernej Severjev takrat, ko je služil vojake, osem dni daleč, kjer ni nič kamenja in ne raste družega, kakor pšenica, zatoraj pa ne jedó družega, kakor sam bel kruh, črnega še ne poznajo. Joj, tam bi bilo za-me!“

Dalje v prilogi.

Poslanec Šuklje poroča o stanarinski odškodnini šolskih ravnateljev na ljudskih šolah, ter v imenu finančnega odseka predlaga sledeče nasvete:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

- Ljubljanskemu nadučitelju in šolskemu vodji A. Praprotniku nakaže se za l. 1885 donesek k postavni stanarini v znesku 100 gld. iz normalno-šolskega zaklada. V proračun za l. 1886 postaviti se obe svoti v skupnem znesku 220 gld.
- Stanarina meste nadučiteljice in ravnateljice J. Moosove obdrži se v nespremenjenem znesku 120 gld.
- Izrečno se povdarja postavno stališče, da normalno-šolski zaklad nima nobenih dolžnosti, nastanjevati nadučitelje, oziroma nadučiteljice ali skrbeti za njih stanarinsko odškodnino, ker vsa ta dolžnost jedino in izključno zadeva šolske občine, oziroma šolske okraje. Deželnemu odboru se naroča, varovati to stališče z vsemi zakonitimi sredstvi.
- Deželnemu odboru naroča se, natančno se informirati o modalitetah, s kojimi je normalno-šolski zaklad prevzel stanarine za nadučitelje v Postojni, Leskovci, Št. Jarneji, Mokronogu, Št. Rupertu, Kranji, Št. Petru (v Ljubljani), Zatični, Kamni Gorici, Šmihelu, Novem mestu, Kamniku in Črnomlju, potem stanarino za učiteljico Franjo Vernetovo v Kamniku, ter v prihodnjem zasedanju o tej zadevi poročati deželnemu zastopu.

Vladni zastopnik je gledé točke c) ugovarjal, da vprašanje glede skrbi za stanovanja nadučiteljev še ni rešeno. Potem se sprejmó gori omenjeni predlogi finančnega odseka.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. januarja.

Notranje dežele.

V Trstu imajo volitve. Razni kandidatje stali si bodo zopet nasproti in če se človek le po mestnih vogalih ozira, vidi ondi razne volilne oklice, ki svoje može priporočajo. Posebno kriče vam rudeči plakati, ki jih je lahousko društvo, ki je ob enem gnjezdo strupene irredente, — „Progresso“ (napredek) se imenuje, nalepilo po vogalih. Rudeči plakati priporočajo vseskozi same rudečkarje v četrtem okraju za kandidate. Na čelo postavili so sicer moža, ki zavzema v Trstu častno mesto župana in o katerem se ne dá trditi, da bi bil ravno tu ali tam s petrolejskim vrčem okoli hodil, toda tega kandidata postavili so si le zaradi lepšega tje kaj, da se bodo tem laglje drugi za njim skrivali. Če pa človek kandidate „Pogressove“ bolj pri luči pogleda, najde ondi več imen, ki so vse drugo le laška ne in vendar se nosilci njihovi poganjajo za združenje Trsta z Italijo. Kak dr. Stranjsky izvestno ni ne laške krvi in ne laški vzgojen, če se je gori nekje na Moravskem porodil, vendar je vstopil pod „Progressovo“ zastavo, da tudi on pripomore k rešitvi še nerešene

„Ali povedi mi, Cene, kdaj je pa prišel Vekoslav z vojske?“ vpraša gospod.

„Kaj tudi našega gospoda poznate, vpraša začuden Cene. „Je pa vrnil se zdaj en mesec od tega. Hitro so zapisali oklice, potem ko je bilo že vse pred domenjeno po pismih. Saj je šel pa tudi sam grof Anton obiskat Vekoslava k vojski. Julija pa je vse že naprej pripravila za poroko. Oh, kakšna je, še lepša, kakor so angeljci v Štanjelski cerkvi zgoraj na stropu, saj veste, gospod: Takrat pa, ko sem ji nosil zvečer kasno kosilo v breg, kako izpita je bila, kako revna; bali smo se, da nam umrje. Joj, gospod, ne vem pa, zakaj so jo v tisto bajto toliko časa zaprli, tako lepo in dobro. Jaz takrat nisem smel še besedice ziniti o nji nikomur, še le ko je tisti Mostovski zgorel na Gradišči in se preselil v oblake v družbo coprnikov, je zapustila ono samoto in se domov vrnila. Najbrže se je bala tiste pošasti z Gradišča, Mostovskega pravim, ki mi ni nikdar še pol groša vrgel!“

Nepoznani gospod vzel je med tem list papirja in napisal nanj nekaj besed vtakne ga v zavitek ter izroči Cenetu:

„Jutri daj ta list tvojemu mlademu gospodarju, ko pride z nevesto na Vigenj.“

„Gospod, kaj ne ostanete pri nas,“ vabi Cene, „bote pa videli tisto gospodo, in pa slišali streljanje s tistimi možnarji, kakor pina so veliki, s katero dela naša Urša surovo maslo.“

„Z Bogom, Cene,“ pozdravi gospod in gré.

Cene pa obrne za odšlim očmi in nepremično za njim gleda, dokler na ovinku pod Vignjem ne zgine.

(Dalje prih.)

Italije. Druga imena ravno tako krijejo večinoma odpadnike — janičarje raznih narodnosti. Da Slovenci takih ne bodo volili, smo prepričani.

Česka šola na Dunaji, ki se iz društvenega denarja vzdržuje, je še vedno grozen trn, ki ondašnje nemške peteline silno v oči bode. Koliko so si tisti ljudje že prizadeli, da bi jo bili že v kali zatrli! Koliko se je pisalo o njej še pozneje, ko se je poduk v njej že pričel, in koliko jeze ta uboga šola še sedaj napravlja Dunajskim zagrizencem! Celó v deželnem zboru pečali so že nedavno ž njo in to zaradi rabe jezika pri dopisovanju s šolskimi oblastnjami in drugo gosposko. Vodja česke šole posluževal se je pri dopisovanju svojega maternega in v njegovi šoli ob enem uradnega jezika. Dunajski uradi so se proti temu pritožili in so vso zadevo spravili pred deželni zbor dolenje-avstrijski. Ondi se je stavil predlog, da naj se vodji česke šole strogo zapové pri vseh dopisih na šolske in druge oblastnije po Dolenji-Avstriji ležede, kjer je ravno nemščina uradni in deželni jezik, izključljivo in brezpogojno le nemščine se posluževati. Spričevala morajo toraj tudi le nemški pisana biti. Pri nas je pa ravno narobe prav. Tukaj se moramo pa boriti, če tudi imamo slovenščino kot deželni jezik, da se nam raba taiste dovoljuje s pogoji, katerim bi se Nemci v dolnji Avstriji na ves glas smejali in bi jih odločno zavračali. (Confr. ustanovitev nemške šole v Ljubljani in vpeljava slovenskega poduka v naših ljudskih šolah.)

V **českem deželnem zboru** je vendar enkrat dr. Knotz najdel priliko, da se je sprl s c. kr. deželnim namestnikom. Šlo je namreč za deželni predštev. Sedaj je pa začel dr. Knotz napadati c. k. namestnika in ponavljati vse, kar je rekel v državnem zboru 19. oktobra. Predsednik mu je rekel, da proračun sestavi deželni odbor, a ne vlada, stvar je drugačna kakor v državnem zboru. Ko pa dr. Knotz le ni nehal govoriti, mu je deželni glavar besedo odvzel.

Znamenito postalo je v Evropi poleg drugih tolikanj važnih političnih vprašanj tudi **židovsko vprašanje**. Kaj so židje, ali so oni Nemci ali Slovani? Niti prvo niti drugo; brezdomovinci so, za kar jih je odločilo prokletstvo božje, to je najkrajša rešitev tega vprašanja in tako jo je tudi rešil rabinec Bloch. On svoje rojake svari pred radikalno narodnostjo, bodi-si potem že ta ali ona. Žid, pravi Bloch, naj živi, kjer mu drago med Nemci ali Slovani, on mora ostati žid, kajti on se ne sme nikoli narodnosti pridružiti. Teh nazorov pa nikakor ni jeden novejših petelnov, dr. Friedjung namreč, kateri trdi, da se mora nemški žid za nemške, slovanski pa za slovanske koristi potegovati. Kteri ima prav? Gotovo prvi. Žid se loči po svoji veri, svojem jeziku, svojih običajih in namenih od vseh drugih ljudstev, naj že živi, kjer si bodi, v toplih ali mrzlih krajih, med surovim ali olikanim prebivalvom, v naših časih ali pred sto leti; o kratkem; žid ostane vedno žid, še celó (z malimi izjemami) če se pokristjani. Vsa ljudstva ima za zavržence božje in le sebe prišteva dedičem božjih obljub. Zato smo dolžni le njemu vsi služiti. V tem smislu moramo Blochu kot natančnemu poznavatelju svojega rodu pravdati. Žid je žid in na veke ne bo drugega, kakor ostal bode žid. Naj živi, kjer si bodi, za to se ne zmeni veliko; pač pa se edino le zanima za svoj dobiček in svoj rod. Zato pa mislimo, da je velika napaka in le sad brezvernega liberalizma, da so se dale židom enake pravice, kakor kristjanom. Zgodovina nas uči, da, kjer so židje dobili enake državne pravice, so vselej kristjanom zapovedovali, jih stiskali in na beraško palico spravili. Zatorej z rabincem Blochom tudi mi trdimo: Žid naj ostane žid, kjer koli živi. Postavodajalstvo naj mu pripozna človeške pravice, naj ga brani neopravičenih napadov, naj ga ne zatira pa naj ga tudi ne enači s kristjani, ker to ni in nikoli ne bode. Če pa se kdo pokristjani in je res pošten kristjan, naj vživa, kakor se umé samo ob sebi s kristjani krščanske pravice z vsemi državljani.

Vnanje države.

Srbom in Bolgarom se vsaj na videz jako malo mudi, da bi med seboj mir sklenili. To je pa ravno prizadetim velesilam odveč in so jim že vnovič poslali glas, da naj se podvzajo k sklepanju miru, če ne bo druga! Kakor se sedaj čuje, pričeli bodo menda težavno delo takoj po srbskem novem letu (13. januarja), kedar se bode tudi določil kraj, kjer bodo mir sklepali. Ob enem so jim velesile tudi sporočile, da nikakor ne bodo trpele, da bi ta ali oni kaj pritikal mirovnim razpravam, kar se taistim ne spodobi. Srbi bi mir najrajši v Vidinu na bolgarski zemlji sklepali, kar bodo pa Bolgari težko dovolili, če že zaradi drugega ne, zato, ker Srbi vedno s tako strastjo po Vidinu zahtevajo. Nesramni so dosti, da bi že samo iz tega slučaja, če bi ondi res mir sklepali, zopet jeden povod več imeli za prisvojitev Vidina kot srbske zemlje. Garašaninov kabinet se bode prelevil v nekak koalicijski kabinet in bode zopet vstopili možje nekdanjega kabineta Piročanac, ki je bil pred Garašaninovem na krmilu.

Včerajnji telegram iz **Francoskega** sporoča nam o novem ministerstvu, ki se je tudi ondi postavilo iz mož, ki so takega duha, kakoršen sedaj skupno Evropo prešinja — duha miru in sprave. Francoski listi, pravi telegram, bavijo se vsi jako

povoljno z novimi ministri in se najboljšega od njih nadjaje — namreč miru v domači deželi, kjer so ga v poslednjem času ravno tako britko pogrešali, kakor pri nas. No, pri nas kaže nekaj na mir in spravo, vsaj zgoraj jeli so z vso odločnostjo na to delati. Med Vatikanom in cesarskim dvorom ob Spree ležečem čuti se tudi mileja sapa, kakor so nam nedavno sporočali telegrami o medsebojnem odlikovanju; zakaj bi toraj tudi Francozje ne puskusili z možmi, ktere navdihuje duh miru in sprave. So pa to sledeči možje, ki so vstopili v nov kabinet: Predsedništvo prevzame Freycinet, ob enem pa tudi zunanje zadeve, toraj Tonking in anamško vprašanje; Sarrien je minister notranjih zadev; Sadi-Carnet skrbel bode za polnenje blagajnic; Goblet voditi imel bo poduk; Boulanger vojsko; Aube bo na morji vladal; Demole bode čul nad pravico v deželi; Bachant bo vodil javna dela; Lockroy šel bode trgovini na roko; Granet pa pošti. Rekli smo že zgoraj, da Freycinet ob enem prevzame skrb za Tonking, Anam, Kambodjo in Madagaskar. To smo omenili zaradi tega, ker so bile te dežele do sedaj podrejene mornarskemu ministru. Freycinetu se za malo zdi, da Francozje v teh naselbinah ne morejo do pravega vspeha in jih hoče sam v roke vzeti. Skrajni čas bi res bil, da bi se nekaj storilo ondi, ker so se Francozje reči že podstopili, kajti tako, kakor je sedaj nadalje ne sme in ne more ostati. Ravno včerajnji telegram prinesel nam je zopet grozno novico, da so v Anamu 500 kristjanov pomorili. Temu se mora po onih krajih vendar konec napraviti.

O **Brissonu**, ki je lansko leto meseca aprila prevzel predsedništvo v francoskem ministerstvu, se čujejo razne vesti, da je to tedaj storil le z veliko nevoljo, da je tako rekoč le ime posodil, agende pa da je prevzel sedanjí ministerski načelnik Freycinet; pravijo; da se je mož zaradi tega branil postati načelnik ministerstvu, ker bi rad postal načelnik republiki. Po drugih državah, zlasti po monarhijah, je to najvišja čast, če se temu ali onemu podniku posreči vspeti se do predsedništva v ministerstvu, kajti višje je edino le vladar. Na Francoskem pa tega nimajo, zato imajo pa častilakomni politikarji na lestvici državnih dostojanstev jeden klin več, kakor pri nas. Ondi taisti hrepené po predsedništvu republiki. Tako je storil svoje dni sedanjí predsednik Julij Grevy in ga je dosegel. Ker se je branil postati ministerski predsednik, volil ga je narod čez nekaj časa za predsednika republike. Tudi njegov prednik Gambetta držal se je te politike. Na nikak način ni hotel minister postati; še le ko so ga prisilili, vdal se je želji naroda; porabil pa je takoj prvo prilžnost, da se je znebil vsiljenega mu dostojanstva. Da se možje tako branijo ministri biti, je pa to vzrok, ker so na Francoskem ministri vedno med dvema stoloma, tako rekoč v zraku. Kako lahko se ta ali oni vsem strankam ali vsaj nekterim izmed njih zameri in tak nima nikdar več upanja, da bi si ga za načelnika republike volili. Brisson hoče še nekdanj predsednik postati, zato je pa gledal, da se je ministerstva prej ko prej znebil.

Nedavno smo pisali o **prisegi španske kraljice Kristine**, da se ni bati, da bi je kraljica ne držala, pač pak se ne ve, ali se bodo držale vse prisege zvestobe, ki jih je kraljica sprejela od svojih podanikov; prav v tem smislu oglašil se je tudi francoski časnik „Journal des Debats“. Posebno nevarna ji bode bivša kraljica Izabela, ktera je do sedaj več časa v prognanstvu živela in ktera ima že sama nekoliko britke skušnje za saboj, koliko je taka prisega na Španskem vredna in kaj pomeni. Tudi njej klanjala se je leta 1833 španska dežela s svojimi Grandi in silno mlada kraljica je ob tisti slovesnosti britko jokala, kakor bi bila že naprej čutila skelečo bodočnost, kteri se ni mogla ogniti. In sedaj se je ravno ta prognana kraljica povrnila domu, ko je inostanka-Avstrijanka sprejela kakor ona sama nekdanj prisego zvestobe. Izabela je zopet na svoji rojstni zemlji, Španjolka med Španjolci, kar je pri tako vročerkvnm narodu izvestno velikega pomena. Od te strani prišel bo toraj prvi vihar, kedar pride, kajti Izabela se bode sklicavala na svoje prvenstvo na prestolu. Vboga Kristina! rekli smo že nedavno in tudi danes nam družega ne preostaja. Morda ne bo dolgo, ko se bode pomilovanja vredna velika gospa zopet potrtega srca povrnila v prijazno svojo domovino, ktero je pred nekaj leti v navdušeni ljubezni Alfonzu na prestol slede zapustila. Bog jo varuj nesreče.

Bolgarske homatije na jugu, dale so politikarjem toliko posla, da je bila pozornost cele Evrope tje doli obrnjena, da se je večkrat na druge reči, n. pr. na **Avijo** skoraj popolnoma pozabilo. Angleži so ondi med tem vkrotili predrznega roparja Tibava, ki si je prideval ime Veličanstva Birmanskega; kraljestvo njegovo, Birma imenovano, so si podvrgli; Tibava so pa zaprli, kar, ni še dolgo tega, so telegrami objavili. Ta najnovejša pridobitev je za Angleže silno pomenljiva, tako v političnim kakor v trgovinskem oziru in bode Francozi ta korak takoj občutili, kakor hitro si Angleži po novo pridobljeni obširni pokrajini red napravijo in svoje trgovinske mreže razpnó. 8000 štirijaških milj obsega Birmansko površje, na katerem živi nekako 4 milijone ljudi. Birma je gledé velikosti nekoliko manjši kakor avstro-ogerska država sama na sebi, kajti le-ta meri 11.000

štirijskih milj, pa ima tudi skoraj 38 milijonov prebivalcev; ondaj v Birmi jih pa na 8000 miljah le 4 milijone živi. Bogastva je pa v ondašnji zemlji toliko nakopičenega, da se bo celó Indija proti temu skrila. V Birmi se nahajajo demanti in premog, dišeči čaj itd. Tako deželo si je že vredno pridobiti in Angležem se mora pripoznati, da to izvrstno umejo.

Izvirni dopisi.

Iz Novega mesta, 6. januarja. Volitve v mestni zastop so se vršile v 29. in 30. dan meseca decembra lanskega leta. Vdeležba volilcev je bila jako slaba in malomarna. Niti tretjina volilcev se je ni vdeležila. Izvoljeni so pa bili ti-le gospodje:

V I. razredu K. Pleško, deželne sodnije sovetnik (17 glasov); Andrej Senekovič, c. kr. gimnazije vodja (17); J. Logar, c. kr. deželne sodnije nadsovetnik v pokoji (16); Josip Žužek, inženir (16); Josip Ogoreutz, trgovec (12); Gustav Luser, posestnik (9). Namestnikom so bili voljeni: Dr. Slanec (13); Val. Brvar (12); Rajmund Perušek, c. kr. profesor (12). Iz med njih je pet odločnih narodnjakov.

V II. razredu dr. Mart. Razpet (18); pl. Fichtenau Toussaint (18); Ivan Krajec, tiskar (14); Adolf Gustin, trgovec (10); Janez Surc, kupec (10); Franc Schwarz, gostilničar (10). Namestnikom pa: Fr. Košiček; Josip Mogolič, posestnik (16) in Fr. Seidl, steklar (12). Iz med teh so štirje odločni narodnjaki.

V III. razredu dr. Albin Poznik (39); Adolf Pauser, trgovec (35); Florijan Skaberne (31); Albert pl. Lehman, posestnik (31); Karol Dular, klobučar (28). Namestnikom pa: Alojzij Jenič, vrednik „Resnih Glasov“ (30); Josip Kobe, posestnik (29); Fr. Goleš, urar (27). Iz med teh je odločnih narodnjakov šest.

Kterega iz naštetih izvoljenih si bodo za župana izbrali, se še baje ne more določiti. Govori se o A. pl. Lehmanu in dr. A. Pozniku, bivšemu dosedanjemu županu, kot kandidatoma.

Pač se mora na čast dosedanjemu odboru in županu pohvalno omeniti, da prihodnji odbor in župan ne bode našel prazne mestne blagajnice. To svedoči, da se je v pretekli dobi treh let modro gospodarilo z mestnim imetjem in dohodki. In vendar se je dokaj storilo za olepšavo in izboljšanje ulic in mesta.

Iz Vinice, 6. januarja. Kakor je „Slovenec“ v 1. številki od 2. jan. t. l. že naznanil žalostno novico o smrti č. g. Rajka Kalana, administratorja na Vrhu, hočem tu opisati njegov pogreb, ki se je vršil dne 1. jan. t. l.

K pogrebu zbrala se je precejšnja množica ljudi iz domače Vrhovske fare, kakor tudi iz sosednje Viniške. Izmed gospodov duhovnih tovarišev prišla sta bila le č. g. župnik Jurij König iz Vinice, kateri je vodil spreved, pridigal in sv. mašo bral in č. g. župnik Peter Režek iz Starega trga pri Poljanah, drugi č. gg. so bili zadržani zaradi velicega praznika. Izmed učiteljskih krogov došli so nadučitelj g. Fr. Trošt in učitelj g. Jos. Reich iz Vinice in g. Kristijan Engelmann, učitelj iz Starega trga.

Kakor navadno, so se v cerkvi najpoprej opravile duhovne molitve za mrtve; potem stopi na leco č. g. župnik König, ki je po dokončanem govoru tudi sv. mašo za ranjcega opravil. Navzoči učitelji so s pomočjo g. organista iz Vinice zapeli žalostinko „Blagor mu“ še v cerkvi, na mirodvoru pa „Jamica tiha“. Žalostni smo se po pokopu vrnili vsak na svoj dom.

V ponedeljek, 4. januarja, zbrali so se zopet č. gg. župnika iz Vinice in Starega trga, kterima se je pridružil tudi č. g. župnik Peter Mohar iz Dragatuša in nadučitelj in učitelj iz Vinice, kjer so se služile sv. maše za pokojnega in ena peta z molitvami prej in po nji.

Z Dolenjskega, 6. jan. Spominjam se, da sem videl v neki šaljivi poštni knjižici to-le podobo: Bolnik leži na polovico sklonjen na postelji, in zraven njega stoji zdravnik. Pod podobo pa je pisano: Zdravnik: vaše zdravje se je toliko zboljšalo, da vam zdaj že dovolim, da vstanete; sicer imate še otekle noge, pa to meni nič ne dé! Bolnik: Gospod doktor, kadar imate Vi otekle noge, takrat tudi meni nič ne dé.

Temu dvogovoru nekako slična hoče se mi dozdevati osoda postave o omejitvi prostega ženitovanja, kojega je predložil poslanec g. Klun že leto 1883. Jedrnato vtemeljevaše svoj načrt je takrat g. govornik

dokazal, da je z npravnega in denarnega stališča nujna potreba, da se omeji prosta ženitev; kajti s prosto ženitvijo širi se nenravnost in rastejo bremena občin, ki morajo vedno več revežev preskrbljevati. To je pač skeleča rana pri občinah, in ni čuda, da se one obračajo do svojih zastopnikov, naj jim poiščejo zdravnika, ki naj bi jim to rano zacelil, ali vsaj nekoliko obrezal. Istinito! govoril je gosp. poslanec nam vsem iz srca, ko je v zboru zaklical besede: „Dajte nam postavo, da ne bo vsakemu človeku dovoljeno se ženiti.“ Da, to želimo, to prosimo, to zahtevamo. — In zdravnik? — Poročevalec g. dr. Papež nam je 22. decembra naznanil, kako se imenuje zdravilo zoper to bolezen. „Vlada se je izrekla zoper postavo, katero je poslanec g. Klun leta 1883 izročil deželnemu zboru.“ Istinito, radikalen recept! Ali bi se to po domače lahko ne tolmačilo tako-le: „Občina, vem, da so ti noge in roke otekle prevelikega truda, da preživiš svojo deco; vem, da se tvoja otekline vedno povečuje, ko moraš preživiti toliko tujih otrok, rojenih iz beraških zakonov: toda, to meni nič ne dé!

Toda drugo vprašanje je, bode li ljudstvo s takim receptom zadovoljno? S tem odgovorom naš priprosti narod pač ne more biti zadovoljen, kličemo tudi mi s poslancem g. Pfeiferjem, da, čeravno se kliče z merodajnega mesta „nam to nič ne dé“, kmet bo vendar pri tem ostal, da bo zahteval omejitev proste ženitve, ter priporočal tako postavo svojim zastopnikom. Da bi bili le tudi vsi naši poslanci enih misli z g. Pfeiferjem, in bi skrbeli, da bi to važno vprašanje ne izginilo z dnevnega reda!

Iz Ljutomerskih goric, 6. jan. († Fr. Šrol.) Ljutomerska župnija je letos na novega leta dan žalovala pri mrtvaškem odru svojega skrbnega župnika, č. g. Fr. Šrola, ki je bil nagle smrti umrl na starega leta dan. Na predvečer starega leta še je dovršil cerkveni račun za preteklo leto zdrav in vesel naredil s sosednim župnikom tudi račun z Bogom, a že drugo jutro, ko se vzbudi, čuti se tako slabega, da pošlje po zdravnika, ki pa ni mogel nič pomagati, kajti kri mu je po žilah zastala in čez dve uri, okoli 8. ure zjutraj, je bil mrtev.

Ta nenavadna in nagla smrt je vzbudila ne le po župniji, ampak po celi okolici splošno žalost, ki se je očitno pokazala pri velikanskem sprevedu 2. januarja, ko ga je razun 29 duhovnikov morebiti do 10.000 vernih spremilo k poslednjemu počitku. Jako tolažilni in podučni nagrobni govor je imel ondašnji rojak, preč. g. kanonik dr. Križanič, spreved pa je vodil rajnega šolski tovariš, preč. g. kanonik L. Herg iz Maribora.

Franc Šrol je bil rojen dne 29. nov. 1829 pri sv. Lovrencu v Slov. goricah, toraj še komaj 56 let star; postave je bil majhne pa krepke, razuma bistrega in jako trdne volje. Posvečen v Gradu leta 1852 je služil za kaplana na raznih župnijah do l. 1867, ko je postal župnik v Svičini, od koder je prišel pred kakimi petimi leti v Ljutomer za župnika. V tej veliki župniji, ki šteje nad 6000 duš, je imel veliko skrb in dela, zlasti z gospodarstvom, pa kot razumen gospodar se je z veseljem in z dobrim vspehom trudil. Zadnje leto je dal povzdigniti in popraviti zvonik pri župnijski cerkvi, kar mu je tudi delalo mnogo skrbi. Narodnjak je bil z dušo in telesom, in zavoljo tega bodo ga Ljutomerski narodnjaki težko pogrešali.

V prejšnjih letih je precej veliko pisal v Drobčinice in časnike, tudi v cerkvenih pesmih se je včasih poskusil, zadnji čas pa je imel toliko družega dela, da je komaj silno težko še kakšni dopis sestavil, kar je za „Slov. Gospodarja“ zlasti v zadnjem času spet bolj storil. Želeli je, da bi kdo njegovo delavno življenje bolj na drobno opisal ter v cerkveni prilogi „Slov. Gospodarja“ ali kje drugod priobčil v spodbudo in posnemo; kajti tako marljivih, odločnih in za vse dobro vnetih mož, kakor je bil ranjki Franc Šrol, nimamo na izbiro, toraj jih ne smemo prezirati. Naj blagi pokojnik v miru počiva.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Visoko c. kr. ministerstvo vstanovitvi nekterih podružnic ni pritrdilo, ker so bila dotičnim prošnjam samo podružnična pravila v petih primerkih, pravila glavne družbe pa samo v enem primerku priložena. Ker se namreč podružnična pravila na več mestih sklicujejo na ona glavne družbe, zahteva ministerstvo, da se tudi pravila glavne družbe v petih primerkih prilože.

Pri eni, po pooblaščenici osnovnega odbora glavne družbe podani prošnji pa je ministerstvo našlo za dršek tudi v tem, da v priloženem pooblastilu ni bilo izrečeno imenovano pooblaščenčevo ime.

Iz naše dosedanje skušnje toraj posnemljemo to-le:

- a) naj se vstanovitev podružnic naznanja naravnost vis. c. kr. ministerstvu za notranje reči;
- b) prošnji naj se prilagajo podružnična in družbena pravila vsaka v petih primerkih;
- c) prošnjo podá ali družbeno vodstvo, oziroma vstanovni odbor v Ljubljani, ako ga začasno načelnništvo vstanovljene podružnice naprosi, ali pa pooblaščenec družbenega vodstva (osnovnega odbora), ki je podružnični vstanovni odbor sklical, in
- d) pooblaščenec mora prošnji priložiti tudi svoje izrečno na-njo se glaseče pooblastilo.

Naj se toraj po teh vodilih, kar je bilo do zdaj pomanjkljivega, popravi in naj se rodoljubi, ki delajo za našo toliko potrebno družbo, oglasijo pri osnovnem odboru v Ljubljani, ki nemudoma preskrbi, kar jim bo potreba.

Od ustanovnega odbora družbe sv. Cirila in Metoda, 9. januarja 1886.

Domače novice.

(Zasežen) je bil v soboto naš list zaradi dopisa iz Čadrama na Štajarskem, ki je pojasnoval, kaj je pri c. kr. okrajnemu glavarju gosp. Heinu „avtentično“. — Da naše čitatelje nekoliko odškodujemo, priložili smo današnjemu listu pol pole.

(Današnja seja deželnega zbora) trajala je do 1/4 na 1. uro popoldne. V taisti je bil izvoljen g. dr. Mosché za namestnika deželnega odbornika. — Prihodnja seja bode v sredo.

(Zadnja predstava igre „Živila Avstrija“) je bila pretekli četrtek, 7. t. m., — prirejena na čast gg. deželnim poslancem. Vdeležili so se je tudi gg. bogoslovci in pa č. vodstvo Alojznice z gojenci. Gg. poslanci — njim na čelu g. deželni glavar grof Thurn — so bili zadovoljni z igranjem in se veselili lepe kapele; več ogledati jim ni dopuščal čas.

(Poslednje mestne seje) v četrtek zvečer vdeležilo se je 20 mestnih odbornikov. Predsedoval je župan g. Grasselli. Na dnevnem redu je bil preliminar mestne občine Ljubljanske, o katerem bomo prihodnjič obširneje pisali.

(Sedmero kaznjencev) je presvitli cesar na Kranjskem pomilostil. Med temi so štirji moški na Ljubljanskem Gradu in tri ženske v Begunjah na Gorenjskem. Po celi državi so pa 103 pomilosteni.

(Cilinder in pantaloni) postali bodo menda obligatna noša sekularne duhovščine po celem svetu. Vatikanski listi vsaj sporočajo, da ju misli sv. oče v kratkem za to določiti.

(Sobotni mesečni somenj) je bil slab, kar pa ob takem slabem vremenu pač ni čuda. Poleg tega je pa tudi že veliki zimski somenj o sv. Pavlu pred durmi. Živine nagnalo se je 580 komadov. Kupčije pa ni bilo skoraj nobene.

(Kdo ima v tabačni fabriki komando?) Došlo nam je te dni naslednje naznanilo: Vis. c. kr. ministerstvo je do Ljubljanske tobačne tovarne dalo povelje, da delavke v fabriki naj zjutraj, opoldne in zvečer molijo na glas, svete pesmi pojó, kakor tudi, da naj rožni venec molijo. Uradnik v tobačnici, g. Jungwirth, pa je prepovedal dekletam na glas moliti in ukazal, da naj po tistem molijo. Kar je predrznih delavk, so ta ukaz z veseljem sprejele, modre in pametne pa so tega žalostne, ker zatira se s tem občutek pobožnosti. Tudi letos niso bila brana pravila in hišni red, kakor druga leta vselej, in najbrže g. višji nadzornik o teh rečeh še vé ne! Prepričani smo, da s tacimi čudnimi prepovedmi g. Jungwirth nasproti dela tudi starišem in oskrbnikom delavskih deklet in nejevoljo zbujajo v deželi.

(Vreme) je bilo te dni po naših krajih jako sneživo, kar se je posebno po Notranjskem čutilo, kjer se je v gosti sneg divja burja zaganjala in z njim silne zamete delala. Vsled tega provzročila je vlakom mnogo zamude. Tudi Gorenjski vlaki so včeraj in danes bolj pozno dohajali.

(Volitve) začele so se danes v Trstu v IV. razredu. Slovenci in Avstriji prijazni Lahi volili bodo

namesto župana Bazzonija, ki je edini bela vrana med rudečarskimi kandidati, Antona Dejaka mlajšega, posestnika v Trstu.

(Tržaške okolice volilci) zbrali so se na sv. treh kraljev pri „Fenice“ na volilnem shodu, sklicanem po društvu „Edinost“. Predsedoval jim je okoličan, državni in mestni poslanec g. Ivan Nabrgoj, ki je pričel zborovanje s krepkim nagovorom, da se nadja, da se bodo okoličanski volilci tudi pri predstojajočih volitvah odlikovali po složnosti in narodni volitvi, s čemur so si ravno pri poslednjih volitvah tolikanj slave in časti pridobili. Trdno stoječi kot skale v morji naj se ne dajo preslepiti od nikakih še tako visokozvonečih fraz in še tako krasnih obljub, ktere vedno le obljube ostanejo. Lastno prepričanje mora vzdržati med njimi disciplino, ktera jim bo zopet rodila občudovanje, koje so si lansko leto v tolihnji meri prislužili pri prijateljih kakor tudi sovražnikih. Tudi sedaj bode z vzorno slogo in nevstrašljivostjo nasprotnika treba prepričati, da so okoličani vedno zvesti cesarju in domovini in da misel na krepko Avstrijo tudi nje same okrepčava in jači. Kandidatje so že znani, ki so jih Slovenci letos že po vseh razredih nastavili, prinesli smo jih v 4 številki letošnjega našega lista, toraj jih ne bomo ponavljali; pač pa je vsak teh kandidatov še jedenkrat vpričo zbranega naroda ponovil svoj program, kterege se hoče zvesto držati, ako bi mu bila sreča mila, da pride v mestni oziroma deželni zbor. Zbor se je završil z gromovitim trikratnim „živio“ na presvitlega cesarja.

(Nagrada računskega revidenta na tukajšnjem magistratu) dala je povod daljši debati pri poslednji mestni seji, ko je bil razgovor o mestnem budgetu. Služba računskega revidenta ni stalno nameščena, temveč jo proti nagradi opravlja o popoludanskih urah neki uradnik finančnega ravnateljstva proti nagradi 500 gld. Mestnemu odborniku g. Trtniku se nagrada za to delo, pri katerem nedelje in prazniki še odpadejo, veliko prevelika zdi in predlaga, da naj se skrči na 300 gld. za ktero svoto se bo lahko dobil revidet, če bi dosežanji ne hotel za to plačo opravljati posla; ostalih 200 gld. naj se pa razdeli med mnogo bolj potrebne magistratne uradnike. Za 300 dni dela po 3 ure na dan je 300 gld. še vedno krasna plača. Ta predlog je podpiral odbornik g. Škrbinec. Poročevalec budgeta, odbornik g. Hribar se temu upre in pravi, da se bode danes ali jutri tako ali tako moral nastaviti mestni knjigovodja. Do tedaj naj se pa sedanjemu revidentu pusti 500 gld., ker že tri leta vestno svojo službo opravlja. Pri glasovanju se je tudi Hribarjev predlog na 500 gld. glaseč se sprejel.

(Matica Slovenska) je začela, kakor se nam od odbora poroča, pretekli teden razpošiljati društvene knjige za l. 1885. Da se že skoro dospel do obče zaželenega reda v plačevanju, Matica pobira ob jednom z razposlanimi knjigami tudi društvenino za letošnje leto. Kdor želi društvu pristopiti še za leto 1885, dobi tudi še lahko knjige. Društvenikom leta 1883, ki za l. 1884 udnine niso ponovili, ki imajo tedaj samo I. del Lovčevih zapiskov, bode povedano, da se II. del tudi še vedno dobi proti kupnini 50 kr. Tudi društvenih knjig za l. 1884 sploh je še vedno nekoliko na razpolaganje. Da se od več strani izražani želji vstreže, sta Letopisu z l. 1885 pridejana tudi imenik in cenik vseh založnih knjig, s kterimi Matica še razpolaga.

(Notarijski kandidat) g. Vinko Toplak v Celji imenovan je za notarja v Kaplji.

(Učiteljske spremembe na Kranjskem.) Kandidat g. Karol Simon nastavljen je za učitelja v Loškem potoku. Na dekliški šoli Vrhnjski, ki se je letos na novo ustanovila, ste se za učiteljico gospica Ana Pour, dosedaj učiteljica v Moravčah in gospica Ivanka Vidic, učiteljica v Metliki. Stalno nastavljena sta g. Mihael Kalan, nadučitelj v Šempetru na Notranjskem in g. Franc Galé za učitelja pri sv. Jakobu ob Savi.

(Društvu v podporo vzbolenim duhovnikom) s sedežem v Gorici in v Meranu je zadnji občni zbor pravila vzpremenil tako, da bi se odborniki razdelili v tri odseke, in sicer v avstrijski, ogerski in nemški. Vlada je pravila nedavno odobrila. Na podlagi istih so dne 3. januarja letos, kakor se nam piše, dotični v občnem zboru izvoljeni odborniki posameznih odsekov izbrali si načelnike. Avstrijskemu oddelku na čelu je mil. gosp. dr. Flapp, škof Poroško-Puljski, ogerskemu pa gosp. dr. Bertha, kanonik v Raabu, a nemškemu mil. gosp. dr. Thiel, škof

v Ermelandu. Društvu je za predsednika izvoljen msgr. Filip, za namestnika msgr. prošt dr. Valussi, tajnik in blagajnik pa je gosp. župnik Valenta. Razven rečenih odsekov posluje v Gorici poseben odbor lokalni, obstoječ iz omenjenih treh funkcionarjev in še sledečih p. n. gg.: grof dr. Coronini, prof. dr. Mahnič, prijor Sobel in prof. Hofmeister.

(Kakošne tiče da ima južna železnica med konduktjeri pri osebnih vlakih), dokaže naj sledeča vse-skozi resnična dogodbica, ki je včeraj zagledala beli dan v poštnem vlaku Dunaj-Trst blizo Rakeka. Sprevodnik pride v voz, kjer prične razgovor z nekim Nemcem. Blage duše se takoj staknejo in tudi naš sprevodnik je takoj vedel, da ima svojega moža pred seboj, kteremu sme prav iz srca potožiti, kako silno mu je težko klicati imena postaj v slovenščini. „Pa tudi postaje same dobile so tu in tam že slovenska imena, nadaljuje konduktjer; naravnost Vam pa lahko zagotovim, da se Slovincem ne bo nikdar posrečilo za vse postaje slovenskih imen iztakniti, n. pr. „Rakek!“ No, naj mi povedo, kako se pravi po slovensko „Rakek?“ A, vidite, da ne gre!“ Dobro, da se konduktjer vozi, kajti pri njem bi tudi ne šlo, ko bi ga mašina ne vlekla za saboj!

(Kar je iskal, to je našel.) Dr. Neckermann iz Celja je interpeloval v Graškem deželnem zboru c. kr. namestnika, ter tožil Celjsko gimnazijo, dijake na tem zavodu, in sploh želel, da bi Celjska gimnazija zopet postala domovje nemške izobraženosti in npravnosti. Dr. Neckermann se boji, da bi Celjska gimnazija ne postala slovenska. Konečno pa vpraša, ali kaj vé c. kr. vlada o tem, ali hoče kaj pomagati, mar li hoče tukaj vpeljati utrekvizem ali slovenizem? C. kr. namestnik je takoj sicer prav vljudno, a vendar tako odgovoril, da je bila ost obrnjena zoper duševne začetnike teh preprirov na Celjski gimnaziji; rekel je namreč, ako ne bode boljše ter vodstvo in učiteljstvo ne bode moglo delati na prid šoli, bode treba misliti na to, da bode gimnazija kam drugam premeščena. Toraj ne vodja, niti učitelji ne bodo odstranjeni, marveč šola bode premeščena, ako ne prenehajo vplivati na šolo „od zunaj“. Očividno je, da je nemško-narodna stranka razupila šolo, da bi ji vzela dobro ime. Z rokami se dá prijeti, da so hotli tega ali onega njim ne-ljubega učitelja s poti spraviti, pa pridobitev kakošnega nemškega petelina. Ko bi se bilo to zgodilo, prepri bi sicer ne prenehali med dijaki, a vsi bi molčali o tem. Toraj za enkrat jim je spodletelo.

(Proti plesu v adventu), ki so ga lani koroški velikošolci napravili v Gradei dne 5. decembra, oglasili so se v koroškem deželnem zboru ob priliki podelitve deželne podpore tistim dijakom gg. Einspieler in Muri ter sam knezo-škof Krški gosp. dr. Funder. Le-ta je rekel:

„Kot deželni škof ne smem molčati pri tem razgovoru. Hudo me je zbolelo, ko je eden gospodov govornikov rekel, da to ni nič posebno hudega, če se v adventu pleše. Jaz sem katoličan in mislim sem, da sem v katoliškem zboru. Menda je danes zadnjikrat, da me tukaj vidite. Da smo katoliški kristjani, ta beseda se tukaj skor nikoli ne sliši, zmirom se govori le o človekoljubnosti in takih rečeh. Vse prav! Do zdaj sem vse rad podpiral; če se pa ne bote ozirali na tirjatve katoliške cerkve, potem bom tudi jaz cerkvene denarje drugače obračal. To je vse, kar sem mislil povedati.“

Po celi deželi je verno ljudstvo veselo, da so se v deželnem zboru vsaj trije poslanci ustavili liberalcem in se potegnili za vero naših očetov. Profesor Einspieler je pa zarad tega svojega moštva prejel od svojih volilcev zaupnico. („Mir.“)

(„Jurja s pušo“) zaseženi ste bili kar dve izdaji zaporedoma v petek in soboto.

(„Slovanska čitalnica“ v Trstu) poziva vse častite gospode društvenike na občni zbor, kteri bode v nedeljo 17. januarja 1886 ob 5¹/₂ uri popoldne. Dnevni red: 1. Govor predsednikov. — 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju minolega leta. — 3. Poročilo blagajnikovo. — 4. Poročilo pregledovalnega odseka društvenih računov. — 5. Posamezni predlogi in interpelacije. — 6. Volitev novega odbora po novih pravilih. — 7. Volitev treh pregledovalcev društvenih računov za bodoče leto. Odbor.

(Tržaška prosta luka) se mora zadnji čas do 31. decembra 1889 spremeniti v zaprto luko. Tako so menda sklenili avstrijski in ogerski državniki med saboj pri najnovejših razpravah o ponovitvi carinske in trgovinske zveze.

(Razstava ženskih ročnih del naše države na Dunaji.) C. kr. deželna vlada je prijavila trgovinski in obrtni zbornici razpis Nj. vzvišenosti g. ministra za uk in bogočastje z dne 17. decembra 1885, št. 22808, ki naznanja, da bode avstrijski muzej za umetnosti in obrt na Dunaji priredil razstavo novih ženskih ročnih izdelkov naše države o bodočih mesecih: marec, aprilu in maju.

Ženski ročni izdelki umeti so po programu: vezene, čipke in čipkasti izdelki, in sicer umetniško delani.

Razstavi je prva svrha, da se pokaže, koliko se je spremenil okus v tej umetniški stroki od zadnje take razstave leta 1873, in kako se danes dela v obrtih, šolah ali pa doma. Druga svrha ji pa je, naj bi lepi ter vzorni izdelki napredovali in zboljševali občni okus.

Razstava bode imela štiri oddelke:

- Izdelki vezenskih obrti in izdelki pravcatih veziljk;
- izdelki vezenskih in čipkarskih šol;
- izdelki gospa, t. j. izdelki ženski, ki ne vežejo za prodaj;
- izdelki domače obrti, ali izdelki kmečkih in narodnih žensk.

Da se izdelki v razstavo vsprejmó, morajo vsaj nekoliko nmetniško in tehnično dovršeni biti; o tem določuje veljavno vsprejemovalni odbor.

V odlikovanje je določilo vodstvo avstrijskega muzeja svoje diplome in svetinje.

Delilo bode svoje svetinje pa tudi c. kr. trgovinsko ministerstvo, toda le obrtnim zavodom. O podelitvi razsodi posebni odbor.

Avstrijski muzej je odredil za to razstavo potrebne prostore, omare in police. Prostornina se ne plačuje.

Razstavljavci in razstavljavke dovažajo izdelke na svoje, ako v posebnih slučajih po želji razstavljavcev ne plača teh stroškov avstrijski muzej sam.

Stvari postavlja po prostorih osobje avstrijskega muzeja, kolikor ne razstavljavci in razstavljavke sami.

Avstrijski muzej vrača stvari na stroške lastnikov, ako sami ne pridejo po-nje. V posebnih slučajih pa tudi na svoje stroške.

Oglašanja za to razstavo vsprejema vodstvo avstrijskega muzeja za umetnosti in obrt počenši s 1. decembrom 1885. leta. Stvari se imajo oddajati od sredi meseca januarja do sredi meseca februarja t. l.

Upozarjajoč te razstave trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani rada daje podrobnejša pojasnila in bi oskrbela tudi prevoz razstavnih stvari v avstrijski muzej na Dunaj, kdor bi želel.

(Iz poštne hranilnice.) Pred seboj imamo naj-novejšo okrožnico omenjenega zavoda. Račun za mesec december kaže, da se je v tem času 255.820krat vložilo za 32.824.333 gl., a 96.706krat izplačalo za 31.875.099 gld. Od tega pride na VII. skupino (Tirolska-Primorje-Dalmacija) 13.877 vlog z 2.044.845 gl. in 4004 vračila v skupnem znesku 1.294.926 gl., na VIII. skupino (Kranjska-Koroška-Štajarska) pa 18.647 vlog za 2.129.597 gld. in 4293 izplačil za 810.354 gl. Od 12. januarja 1883 je število vlog narastlo do 5.739.492, a vložnina pa 342.918.212 gld., izvzelo se je pa 1.458.643krat skupaj 311.417.654 gld. — Vložnih knjižic je 494.267, med njimi 9186 slovenskih, a rentnih knjižic je v prometu 7964 v vrednosti 4.270.950 gl. — Iz „borznega poročila“ omenimo, da je napeta cena vrednostnih papirjev za spoznanje padla začetkom homatij ob Balkanu; že po letu je cena dosegla visokost, kakoršne ni bilo baje celih 40 let, koncem decembra si pa za papirje moral odštevati še višji znesek, kakor pretečenega julija. Ko je predlanskim „zlata renta“ dospela do 100, zamogel si o tem brati po časnikih v člankih-uvodnikih, pri tej številki je danes celó papirna renta, a zlata je po novem letu prekosila že 111. Današnje stanje papirjev priobčuje „Slovenec“ na dotičnem mestu, poglej tam! — okrožnica objavlja vodilo, kakor ga je izdalo ogersko ministerstvo za tamošnjo pošto hranilnico. Posamezne določbe skladajo se v obče z našimi, razločkov je nekoliko, n. pr. naša hranilnica daje 3% obresti, ona pa 3⁶/₁₀%; posamezne pošte se pri nas imenujejo „nabiralnice“, tam pa „posredovalnice“ ali „Vermittlungsämter“; pri nas tečejo obresti od dneva, ko se je vlog na Dunaji zapisal, tam pa le od 1. in 15. dne v mesecu; če pri nas vložiš danes, zamoreš jutri že odpovedati,

tam še le čez 14 dni; pri nas se vlagajo zneski s 50 delivni, tam kolikor hočeš nad 50, za manjše zneske so „karte“, kakor pri nas; tukaj se 20 gld. vračuje „kratkim potom“ le po državnih in večih poštah zasebnih, tam dobiš do 25 gld. na tisti pošti, kjer si knjižico izvel. Tiskovine imajo tekst ali jedino madjarski ali je zraven istega tudi hrvatski, nemški, slovakoslovenski, rumunski, srbski, rusinski in italijanski. Kakor se vidi, to se Madjar več ne ozira na štajarske sosedje, Prekmurske Slovence! V okrožnici so sklepoma sestavki o državni hranilnici francoski, o zasebnih hranilnicah avstrijskih, o „Sparebanker“ norveških, o „šolskih hranilnicah“ belgijskih in ogerskih.

Razne reči.

— Mesto Pittsburg v Pensilvaniji je prišlo to zimo v nemalo zadrego. Že dalje časa kurijo in svetijo tam z naravnim plinom (ki sam iz zemlje puhti), ker tam so bogati viri petrolija. Lahko si mislimo, kako so bili ljudje prestrašeni, ko v zimi naenkrat plin preneha. Nad tisoč hiš je bilo brez svečave in kurjave. Tudi kdor je dobil lesa ali oglja, ni ga mogel rabiti, kdor ni imel peči. Več tovarov je delo vstavilo. Kaj pa je bilo vzrok temu? Vstaviti so mogli nove cevi, in od tod toliko neprilichnosti.

— Fotograf v angleški banki. Poleg ravnatelja in knjižničarja sedi v angleški banki fotograf. Kakor pride kaka neznana ali sumljiva oseba z nakaznico, takoj je fotografirana. Sicer pa vsakdo, ki pride po več svoto, ako je uradniku neznan, ga fotografuje. Tako mislijo goljufijam v okom priti.

— Kako je Jay Gould stoterni milijonar postal. Ko je Gould začel l. 1862 spekulirati, imel je k večem kakih 2000 dolarjev premoženja, ktere si je prihranil ali pridobil, kakor si bodi, še tudi l. 1863 ni bil milijonar, danes pa preračunajo njegove letne prihodke iz obrest in dividend njegovih papirjev na 2.000.000. Njegovo premoženje cenijo na 100.000.000 dolarjev. Razen kraljev po rudnikih — Makaja, ki je baje vreden 275 milijonov dolarjev, Flooda, Fair in Sharon ni nikdo tako hitro obogatil, kakor Jay Gould. Vanderbildtovo premoženje je vsaj nekaj bilo podedovano, in bilo pridobljeno v dveh človekovih dōbah; solidno bogastvo Astorov traja že tri rodove, istotako Rothschildovo; vsako večje premoženje je imelo kako podlago, le Jay je svojih sto milijonov iz nič dobil. Morda pa svet pravi o takem, ki na borski spekulira, da ni obogatil s premoženjem ubogih. Vendar to je velika zmota. Gould je pridobil milijone, ko je spekuliral na ažjo pri zlatu, zgubljalo pa je ameriško ljudstvo, ki je bilo pri svojem vsakdanjem zaslužku za toliko in toliko soldov okradeno. Njegov monopol pri telegrafu striže trgovce in monopol pri železnici pa kmete in trgovce ob enem. — Mislimo, da bi mu reveži privoščili, da bi toliko časa za železničnimi vozovi tekal, da bi po centesimu zgubil vse milijone ktere je že pri železnicah „pridobil“.

— Kako se seme najbolj ohrani. Da se kaljivost semena ohrani, dosti je, da se prahu obvaruje, a ni treba ga tako zapirati, da zrak ne pride prav nič blizo. Tudi so opazovali, da prosto hranjena semena nekoliko teža postajajo.

Telegrami.

Dunaj, 9. jan. „W. Ztg.“ objavlja, da je začasno umirovljen sekcijski načelnik Pozzi, kteremu se je ob enem podelil red železne krone II vrste; German imenovan je za ministerijalnega sovetnika v naučnem ministerstvu; Cramer za generalnega prokuratorja; dvorni sovetnik Schrott za generalnega advokata pri kasacijskem dvoru.

Dunaj, 9. jan. Razprave o pogodbi, ki so jih včeraj na konferenci skupnih ministrov pod predsedništvom samega cesarja imeli, so večinoma dognane; nektore točke se bodo rešile po pismenem potu, kvoto bode pa določila regnikolarna deputacija. Carinska in trgovinska zveza se bo le malo predrugačila.

Dunaj, 10. jan. Ruska vlada je predlagala velesilam, da bi skupno na to delale, da se srbska in bolgarska armada ali deloma ali pa popolnoma razorožite.

Krakov, 8. jan. Na Rusko-Poljskem je padlo toliko snega, da se je po vseh železnicah promet začasno ustavil.

Sofija, 8. dec. Iztočno-rumeljska armada podala se je domu v Filipopolj, kjer bo prezimila. Višji častniki ostanejo pa še v Sofiji, kjer se bodo pričele razprave o preosnovi vojske.

Petrograd, 11. jan. Akademija znanosti izvolila je cesarjeviča Rudolfa za svojega častnega člana.

Beligrad, 11. jan. Mijatović je prišel. Srbija predlaga Bukarest za kraj, kjer naj se bo mir sklepal.

Beligrad, 10. jan. Kraljevi ukaz sklical je skupščino, ktera se je takoj na to na pol leta preložila, če ne bode med tem nič posebnega. Finančni minister Rajović se je odpovedal; ministerstvo je začasno prevzel pravosodni minister.

London, 10. jan. Kraljica je parlament osobno odprla.

London, 10. jan. Srbsko-bolgarska mirovna dogodba sklepala se bode prej ko ne v Carigradu. (Primeri današnji telegram iz Petrograda. Vr.)

Washington, 10. jan. Senat je sprejel postavbo proti mnogoženstvu pri Mormonicih kterim je postavil ob enem kuratorje, ki jih bo imenoval predsednik združenih držav sam.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

11. januarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83	gl.	85	kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84	„	05	„
4% avstr. zлата renta, davka prosta	112	„	—	„
Papirna renta, davka prosta	101	„	—	„
Akcije avstr.-ogerske banke	874	„	—	„
Kreditne akcije	296	„	30	„
London	126	„	95	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	10	„	06	„
Ces. cekini	5	„	94	„
Nemške marke	62	„	20	„

Naročila na

„Theologisch - praktische Quartalschrift“,

ki v Lincu na leto v 4 zvezkih izhaja,

in to v sredi januarja, aprila, julija in oktobra, sprejema podpisana katoliška bukvarna in dotične knjige, takoj ko so izišle, naročnikom razpošlje po pošti franco. Naročnina znaša za celo leto le 3 gl. 50 kr. in jo sprejema

„Katoliška Bukvarna“

na Stolnem trgu št. 6.

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

bolezni na plućih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezni v krlju [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi! (12)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja velja 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

Ravnokar je izšla ter se dobiva v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani** knjiga:

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

(23) **IVAN BELEC,**

župnik.

Knjiga obsega 9 pól v osmerki. — Cena ji je 25 kr., po pošti 5 kr. več, kdor jih vzame deset skupaj, dobi najjako brezplačno.

Prave garantirane

voščene sveče

in

(7) voščene zavitke

priporoča prečast. duhovščini in gospodom trgovcem po najnižji ceni

Oroslav Dolenec,

svečar v Ljubljani.

Kongo - cevke.

Najnovejše za kadilce, kar ni prav nič zdravju škodljivo.

Velja jih 100 le 85 kr. in so pripravne za vsakega, naj že kadi cigarete, smodke ali viržinke. Razpošilja jih raznovrstne proti povzetju

tovarnična zaloga Julija Weiss-a

na Dunaji, I., Rothenthurnstrasse Nr. 23.

Terček & Nekrep,

trgovina z železnino

v Ljubljani, mestni trg št. 10,

priporočata stalno, dobro izbrano zalogo najboljšega kmetijskega in poljedelškega orodja in strojev, posebno krmoreznice Henrika Lanža v Mannheimu, izvrstna orala (pluge), kakor tudi druge najboljše izkušene izdelke; nadalje: Žitne snažilnice, vozove, sani, pluge, sesalnice, cevi za vodnjake in vodnjake same, štedilna ognjišča, peči, ognja in tatov varne kase itd.; — potem izvrstni kamniški cement in poljski mavce (gips); dalje železnične šine in kovanja za stavbe, — vse to po najnižjih cenah v zalogi in po unanjem naročilu, ki se vsako naglo in natančno izvršuje. (47)

Priznано nepokvarjene izvrstne

voščene sveče

izdelujejo

(4)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Piccoli-eva esenca za želodec.

G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bolenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemerolide, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatlicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.

Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vspešno rabil proti bolezni v želodcu in zlati žili. Ljubljana, mesec januar 1884.

(25) Dr. Emil vitez pl. Stöckl,

e. k. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 16 kr., 100 košček. 50 kr. 1000 koščekov 4 gld. 2000 košček. 6 gl.)

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučenim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučenim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlice. Steklenice 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni

G. Piccoli-ja

„Pri Angelu“

v Ljubljani,

na Dunajski cesti,

kjer se naročila takoj po pošti proti povzetju izvršujejo.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.